

کتابخانه‌های آموزشی و توسعه یادگیری

(رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی)

www.ketab.ir

علی بیرانوند

دکتر حمید قاضی زاده خلیفه محله

دکتر عاصفه عاصمی

سرشناسه	:	قاضی زاده خلیفه محله، حمید، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدید آور	:	کتابخانه های آموزشی و توسعه یادگیری / حمید قاضی زاده خلیفه محله، علی بیرانوند، عاصفه عاصمی، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۵.
مشخصات نشر	:	یازده، ۱۶۴ ص.
مشخصات ظاهری	:	دانشگاه پیام نور: ۲۳۲۷. گروه علم اطلاعات و دانش شناسی: ۳۳ / ۱.
فروست	:	6 - 0374 - 14 - 964 - 978
شابک	:	فیفا .
وضعیت فهرست نویسی	:	کتابنامه:ص. [۱۶۱] - ۱۶۴.
یادداشت	:	کتابخانه های مدارس- آموزش برنامه ای.
موضوع	:	School Libraries -- Programmed instruction
موضوع	:	کتابخانه ها و آموزش از راه دور- آموزش برنامه ای.
موضوع	:	Libraries and distance education-- Programmed instruction
سناد افزوده	:	بیرانوند، علی، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	:	عاصمی، عاصفه، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	:	دانشگاه پیام نور.
شناسه افزوده	:	Payam Noor University
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۵ ق ۴م / Z۶۷۵
رده بندی دیویی	:	۰۲۸/۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۰۱۶۰

کتابخانه های آموزشی و توسعه یادگیری

مؤلفان: دکتر حمید قاضی زاده خلیفه محله، علی بیرانوند، دکتر عاصفه عاصمی

ویراستار علمی: دکتر هادی شریف

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول بهمن ۱۳۹۵

شابک: ۶ - ۰۳۷۴ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0374 - 6

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پشت و روی جلد و... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پایه

پیشگفتار

فصل اول. کتابخانه‌های آموزشی مفاهیم و ماریف.....	۱
هدف کلی.....	۱
هدف‌های یادگیری.....	۱
مقدمه.....	۱
۱-۱ انواع کتابخانه‌های آموزشی.....	۶
۱-۱-۱ کتابخانه‌های پیش‌دبستانی.....	۶
۱-۱-۲ کتابخانه‌های مدارس ابتدایی.....	۸
۱-۱-۳ کتابخانه‌های دوره اول دبیرستان.....	۹
۱-۱-۴ کتابخانه‌های دبیرستانی.....	۱۰
۱-۱-۵ کتابخانه‌های مجتمع‌های آموزشی.....	۱۰
۲-۱ اهمیت و ضرورت وجود کتابخانه‌های آموزشی در مدارس.....	۱۱
۳-۱ رسالت کتابخانه‌های آموزشی.....	۱۲
۴-۱ هدف‌های مورد انتظار برای کتابخانه‌های آموزشی.....	۱۳
۵-۱ وظایف کتابخانه‌های آموزشی.....	۱۴
خلاصه فصل اول.....	۱۵
خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول.....	۱۵
فصل دوم. استانداردها و شاخص‌های کتابخانه‌های آموزشی.....	۱۹
هدف کلی.....	۱۹
هدف‌های یادگیری.....	۱۹

۱۹		مقدمه
۲۰		۱-۲ خط‌مشی کتابخانه آموزشی
۲۱		۲-۲ استانداردهای کتابخانه‌های آموزشی
۲۱		۲-۲-۱ مجموعه
۲۸		۲-۲-۲ بودجه
۲۹		۲-۲-۳ کارکنان
۳۰		۲-۲-۴ فضا
۳۳		۲-۲-۵ وسایل و تجهیزات
۳۸		خلاصه فصل دوم
۳۹		خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۴۱		فصل سوم خدمات کتابخانه عمومی به کودکان
۴۱		هدف کلی
۴۱		هدف‌های یادگیری
۴۱		مقدمه
۴۳		۱-۳ خدمات کتابخانه‌های عمومی به کودکان
۴۳		۲-۳ انتخاب کتاب
۴۷		۳-۳ از انتخاب کتاب تا توسعه مجموعه
۴۸		۴-۳ کیفیت در مقابل محبوبیت
۴۹		۵-۳ مطالب چندفرهنگی
۵۱		۶-۳ ممیزی یا سانسور
۵۲		۷-۳ چالش مطالب چاپ‌نشده
۵۳		۸-۳ مشاوره خوانندگان و خدمات مرجع
۵۵		۹-۳ برنامه‌های مطالعه در تابستان
۵۷		۱۰-۳ قصه‌گویی
۵۹		خلاصه فصل سوم
۶۰		خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم
۶۱		فصل چهارم. مواد و منابع مناسب برای کودکان ناشنوا و نابینا در کتابخانه‌های آموزشی
۶۱		هدف کلی
۶۱		هدف‌های یادگیری
۶۱		مقدمه
۶۲		۱-۴ مواد و منابع ویژه ناشنوایان در کتابخانه‌های آموزشی
۶۲		۱-۴-۱ کتاب‌های تصویری
۶۲		۱-۴-۲ کتاب‌های مناسب‌سازی شده

۶۵	۳-۱-۴ کتاب‌های زبان اشاره
۶۶	۴-۱-۴ کتاب‌های ویدئویی به زبان اشاره
۶۷	۴-۱-۵ جابجایی باغچه‌بان و نقش او در فعالیت‌های آموزشی ناشنوایان
۶۸	۴-۲ کتابخانه‌های عمومی
۷۰	۴-۳ مواد و منابع ویژه روشن‌دلان در کتابخانه‌های آموزشی
۷۰	۴-۳-۱ منابع
۷۳	۴-۳-۲ تولید منابع
۷۵	۴-۳-۳ کتابخانه‌ها
۷۷	خلاصه فصل چهارم
۷۷	خودآزمایی چهارمین فصل چهارم
۷۹	فصل پنجم. گرایش‌های نو در خدمات کتابخانه‌های عمومی و آموزشی
۷۹	هدف کلی
۷۹	هدف‌های یادگیری
۷۹	مقدمه
۸۰	۵-۱ آموزش و دسترسی به اینترنت
۸۲	۵-۲ پشتیبانی از تکالیف دانش‌آموزی
۸۳	۵-۲-۱ ارائه خدمات به گروه‌های خاص دانش‌آموزان
۸۵	۵-۲-۲ ارائه خدمات به کودکان قبل از شروع مدرسه
۸۷	۵-۳-۲ ارائه خدمات برای آموزش والدین / خانواده‌ها
۸۸	خلاصه فصل پنجم
۸۸	خودآزمایی چهارمین فصل پنجم
۹۱	فصل ششم. شناخت کاربران کتابخانه کودک
۹۱	هدف کلی
۹۱	هدف‌های یادگیری
۹۱	مقدمه
۹۲	۶-۱ طراحی برنامه خدمات کتابخانه کودکان
۹۲	۶-۲ اشتغال مادران و تأثیر آن بر خدمات کتابخانه کودکان
۹۳	۶-۳ تأثیر رشد جسمی و ذهنی کودکان بر خدمات کتابخانه کودکان
۹۴	۶-۴ تأثیر نقش مشاوره‌ای کتابدار بر خدمات کتابخانه کودکان
۹۶	۶-۵ تأثیر همکاری کتابخانه با سایر نهادهای مؤسسات اجتماعی بر خدمات کتابخانه کودکان
۹۶	۶-۶ جداول رشد کودکان و تغییرات شخصیتی آن‌ها
۹۹	خلاصه فصل ششم
۹۹	خودآزمایی چهارمین فصل ششم

۱۰۱	فصل هفتم. کتابخانه‌های آینده و کودکان آینده
۱۰۱	هدف کلی
۱۰۱	هدف‌های یادگیری
۱۰۱	مقدمه
۱۰۲	۱-۷ کودک به عنوان یک کتابخوان
۱۰۶	۲-۷ کودک عصر اطلاعات
۱۱۰	۳-۷ کودک در جامعه
۱۱۳	۴-۷ کتابخانه عمومی به عنوان یک نهاد واسطه
۱۱۴	۵-۷ کودک در جامعه مجازی
۱۱۵	خلاصه فصل هفتم
۱۱۶	نودانی چهارگزینه‌ای فصل هفتم
۱۱۹	فصل هشتم. یادگیری الکترونیکی
۱۱۹	هدف کلی
۱۱۹	هدف‌های یادگیری
۱۱۹	مقدمه
۱۲۰	۱-۸ تعاریف یادگیری الکترونیکی
۱۲۲	۱-۱-۸ تعاریف لغوی و مفهومی
۱۲۳	۲-۸ تاریخچه آموزش الکترونیکی
۱۲۵	۱-۲-۸ تاریخچه آموزش الکترونیکی در ایران
۱۲۵	۳-۸ هدف‌های یادگیری الکترونیکی
۱۲۶	۱-۳-۸ هدف‌های آموزشی
۱۲۶	۲-۳-۸ هدف‌های اجتماعی
۱۲۶	۳-۳-۸ هدف‌های پژوهشی
۱۲۶	۴-۸ ویژگی‌های یادگیری الکترونیکی
۱۲۷	۱-۴-۸ شیوه ارائه درس به دانشجو
۱۲۷	۲-۴-۸ تعامل بین استاد و دانشجو
۱۲۷	۳-۴-۸ دسترسی به منابع اطلاعاتی
۱۲۸	۴-۴-۸ تغییر نگرش و دانش کاربران
۱۲۸	۵-۴-۸ مدیریت
۱۲۸	۵-۸ مدل‌های یادگیری الکترونیکی
۱۲۸	۱-۵-۸ خودیادگیری
۱۲۹	۲-۵-۸ یادگیری از راه دور
۱۲۹	۳-۵-۸ کلاس مجازی
۱۲۹	۴-۵-۸ یادگیری گروهی
۱۲۹	۶-۸ انواع یادگیری الکترونیکی

۱۳۰	۸-۶-۱ آموزش عالی
۱۳۰	۸-۶-۲ کمک آموزشی
۱۳۰	۸-۶-۳ آموزش عمومی
۱۳۰	۸-۶-۴ آموزش کارکنان یا آموزش ضمن خدمت
۱۳۱	۸-۷ عناصر اصلی یادگیری الکترونیکی
۱۳۲	۸-۸ زیرساخت‌های لازم برای ایجاد و راه‌اندازی دوره‌های آموزش‌های الکترونیکی
۱۳۶	۸-۹ کتابخانه دیجیتال
۱۳۶	۸-۹-۱ تعاریف کتابخانه دیجیتال
۱۳۷	۸-۹-۲ هدف‌ها و ویژگی‌های کتابخانه‌های دیجیتال
۱۳۸	۸-۱۰ کتابخانه دیجیتال و محیط‌های یادگیری الکترونیکی
۱۳۸	۸-۱۱ کتابخانه‌ها، کتابداران در یادگیری از دور
۱۴۰	۸-۱۲ ساختارهای کتابخانه‌ها، لازم برای مراکز آموزش الکترونیکی
۱۴۰	۸-۱۲-۱ منابع با محتوای دیجیتال
۱۴۰	۸-۱۲-۲ کنترل دسترسی به منابع دیجیتالی و حقوق معنوی
۱۴۱	۸-۱۲-۳ منابع غیردیجیتال
۱۴۱	۸-۱۲-۴ مجموعه‌سازی منابع دیجیتال و غیردیجیتال
۱۴۲	۸-۱۲-۵ پشتیبانی از استانداردهای اطلاعاتی الکترونیکی
۱۴۳	۸-۱۲-۶ مرجع الکترونیکی یا مجازی
۱۴۳	۸-۱۲-۷ آموزش کاربران (سواد اطلاعاتی) در کتابخانه‌های دیجیتال
۱۴۵	۸-۱۳ ترکیب کتابخانه دیجیتال با محیط‌های یادگیری مجازی
۱۴۶	۸-۱۴ توسعه یادگیری
۱۴۶	۸-۱۴-۱ یادگیری چیست؟
۱۴۷	۸-۱۴-۲ سطوح یادگیری
۱۴۸	۸-۱۴-۳ عوامل مؤثر بر توسعه یادگیری گروهی
۱۴۸	خلاصه فصل هشتم
۱۴۹	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل هشتم
۱۵۱	پاسخنامه خودآزمایی‌های چهارگزینه‌ای
۱۵۳	پیوست
۱۶۱	منابع

پیشگفتار

کتابخانه یکی از ابزارهای تربیت در جامعه است. این پایگاه تربیتی می‌تواند نقش اساسی در تربیت کودکان و نوجوانان داشته و آن‌ها را برای ورود به جامعه مهیا سازد. به‌کارگیری این پایگاه اطلاعاتی در هر جامعه با همت مسئولان و اهتمام اولیاء کودکان امکان‌پذیر است.

امام خمینی (ره) در ترغیب مسئولان به تربیت بیشتر به کودکان و نوجوانان می‌فرماید: «شما اگر بتوانید این بچه‌ها را تربیت کنید به‌طوری که از اول خداخواه بار بیایند، توجه به خدا داشته باشند، شما اگر عبودیت‌الله را و پیوند با خدا را، این بچه‌ها تزریق کنید، این بچه‌ها زود قبول می‌کنند. اگر عبودیت خدا را و تربیت الهی را و اینکه هرچه هست از اوست، به این‌ها القاء کنید و آن‌ها بپذیرند، خدمت کرده‌اید به این جابه.»

از همین روست که در بیانات ایشان تربیت در خانواده و در دامن مادر اهمیت ویژه‌ای می‌یابد و سال‌های نوجوانی و جوانی به‌کرات از سوی ایشان به‌عنوان سال‌های خودسازی و ترک تعلقات معرفی می‌شود (صحیفه امام، ج ۱۰: ۳۷).

امام در دیگر بیانات خود می‌فرماید:

«علم و دانش اگر در کنار آن تربیت نباشد مضر است. تربیت کنید مهم تربیت است، علم تنها فایده ندارد، علم تنها مضر است.» مسامحه و سهل‌انگاری در تعلیم و تربیت، خیانت به اسلام و جمهوری اسلامی و استقلال فرهنگی یک ملت و کشور است و باید از آن احتراز کرد.